

– KAWZA GHALL-HLAS TA' SERVIZZI REZI –
– SERVIZZI REZI KIENU TA' SPEZZJONI TA' APPARAT U MHUX TA' XOGHOL FUQ APPARAT –
– PRECETT TA' OMNIA LABOR OPTAT PRÆMIUM –

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

GUDIKATUR
AVV. DR. KEVIN CAMILLERI XUEREB

Udjenza ta' nhar il-Hamis, 5 ta' Novembru, 2020

Avviz tat-Talba numru: **114/2018**

NAVICOM MARINE LIMITED
[C-46232]

VERSUS

PALM SHIPPING AGENCY LIMITED
[C-9712]

B'Avviz tat-Talba introdott fis-26 ta' Marzu, 2018, is-socjetà attrici talbet li dik konvenuta tigi kkundannata thallasha s-somma ta' disa' mija u ghoxrin ewo u erbghin centezmu (€920.40c) u dan wara li ppremettiet hekk:

Illi s-socjetà attrici hija kreditrici tas-socjetà intimata fl-ammont ta' disa' mija u ghoxrin euro u erbghin centezmu (€920.40), rapprezentanti l-prezz ta' servizzi rezi u xogholijiet maghmula fuq inkarigu tal-istess socjetà intimata – fattura relattiva (nru. 201421) datata t-30 ta' Marzu 2017 hawn annessa u mamrkata bhala Dok. A;

Illi interpellata diversi drabi sabiex thallas lis-socjetà rikorrenti dak minnha dovut kif fuq premess, inkluz bl-ittra ufficjali numru 351/2018 datata l-14 ta' Frar 2018 (Dok. B), is-socjetà intimata baqghet inadempjenti;

Illi ghalhekk kellha ssir din it-talba fejn it-Tribunal qieghed bir-rispett jintalab jordna lis-socjetà intimata thallas lis-socjetà rikorrenti l-ammont ta' disa' mija u ghoxrin euro u erbghin centezmu (€920.40) ghar-ragunijiet premissi.

Is-socjetà attrici talbet ukoll l-ispejjez tal-prezenti proceduri, inkluzi dawk marbuta ma' l-ittra ufficjali tal-14 ta' Frar, 2018 u l-imghaxijiet.

Is-socjetà konvenuta ressqet Risposta fis-27 ta' April, 2018 (*a fol. 8*) fejn eccepiet hekk:

Illi is-socjetà attrici kienet ingaggata biss sabiex taghti stima tat-tiswijiet in kwistjoni u x-xoghol relattiv ma kienx gie ikkonfermat mis-socjetà intimata;

Illi fi kwalunkwe kaz, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, dato ma non concesso illi sar anke xi xoghol f'din l-ewwel zjara, l-ammont mitlub mis-socjetà attrici huwa eccessi u ezagerat ghal dak illi seta' sar;

Illi di fatti it-tiswijiet in kwistjoni saru minn kumpannija ohra illi wetqet kemm l-inspection u kemm l-istess tiswijiet u ghal dan harget fattura ghall-ammont ferm inqas ta' tlett mija tlieta u tmenin Euro u hamsin centezmu (€383.50c) biss;

Ghaldaqstant is-socjetà konvenuta tecepixxi illi t-talba tas-socjetà attrici hija nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghandha tigi respinta bl-ispejjez kontra taghha.

Il-provi tal-partijiet gew dikjarati maghluqa fl-udjenza tat-22 ta' Ottubru, 2019 (*a fol. 69*) u fl-udjenza tal-5 ta' Frar, 2020 (*a fol. 83*) – wara li d-difensuri tal-kontendenti trattaw il-kaz – il-procediment odjern thalla ghad-decizjoni, illi qed tigi moghtija fl-udjenza tal-lum.

It-Tribunal, ikkunsidra l-provi dokumentarji mressqa mill-kontendenti u anke dawk testimonjali u ra u ezamina l-atti kollha processwali;

It-Tribunal jikkunsidra;

Ghal dik li hi r-retroxena fattwali tal-prezenti kontiza, din tista' tigi migbura sommarjament hekk kif isegwi.

Fil-21 ta' Marzu, 2017 is-socjetà konvenuta kellha xi apparat – *marine VHF unit* ta' l-ghamla 'Sailor Compact' VHF RT 2048 (309 036 0111) – li ma kienx qiegħed jahdem sew u ghalhekk kienet ghamlet kuntatt ma' l-attrici permezz tat-telefon dwar dan.¹ Wara li saru xi verifiki fuq dan l-apparat minn naha tas-socjetà konvenuta skond id-direzzjoni tas-socjetà attrici, kien hemm skambju qasir ta' korrispondenza elettronika, fejn il-partijiet kienu ftehm u li l-attrici tibghat it-*technicians* taghha fuq il-post “*to check the facilities VHF system.*”² L-impjegati tas-socjetà attrici kienu marru fuq il-post fl-24 ta' Marzu, 2017³ u kien intlaħaq ftehim bejn il-partijiet illi l-istess attrici kellha tibghat kwotazzjoni (*quote*) lill-

¹ Ara l-affidavit ta' Claudia Caruana (*a fol. 46*).

² Ara l-emails tal-21 ta' Marzu 2017 (*a fol. 23*).

³ Ara s-Service Report (*a fol. 24*), ix-xhieda ta' Eugenio Busuttil (*a fol. 15*) u l-affidavit ta' Claudia Caruana (*a fol. 47*).

konvenuta għall-prezz tal-materjal u ta' tiswija finali.⁴ Tali kwotazzjoni (*quote*) kienet intbghatet fit-30 ta' Marzu, 2017.⁵ Is-socjetà konvenuta ikkunsidrat l-ammont kwotat lilha bħala wiehed esagerat, u kienet minflok qabddet lil Medcomms Limited sabiex taghmel ix-xogholijiet necessarji għall-prezz totali ta' €383.50c.⁶ Min-naha tagħha, is-socjetà attrici baghtet fattura lis-socjetà konvenuta għall-prezz tax-xoghol li kienet qed isostni li kien sar fl-24 ta' Marzu, 2017,⁷ izda eventwalment is-socjetà konvenuta kienet informat lill-attrici li hija ma kienetx lesta li thallas dan l-ammont peress illi hija kienet talbet kwotazzjoni u mhux li jsehh xi xoghol.⁸ Minhabba dan, is-socjetà attrici intavolat ittra ufficjali datata 14 ta' Marzu, 2018⁹ permezz ta' liema interpellat lis-socjetà konvenuta tersaq għall-hlas ta' l-ammont li qed jigi reklamat f'dawn il-proceduri, u meta dan l-ammont baqa' ma thallasx hi procediet bil-kawza odjerna.

Jidher għalhekk illi hemm nuqqas ta' qbil bejn il-kontendenti rigward ir-relazzjoni guridika ta' bejniethom. L-attrici ssostni illi hija kienet giet inkarigata mill-konvenuta biex tippresta s-servizzi tagħha biex issewwi l-apparat tal-konvenuta, filwaqt illi dik konvenuta tikkontendi illi hija qatt ma qabdet lill-attrici sabiex taghmel xi xogholijiet izda biss sabiex tmur tispezzjona l-apparat tagħha u taghtiha kwotazzjoni (*quote*).

Jirrizulta li l-ewwel kuntatt li kien sar bejn il-kumpanniji kontendenti kien permezz tat-telefon, fil-21 ta' Marzu, 2017. Eugenio Busuttil, Technical Co-ordinator tas-socjetà attrici, xehed dwar din il-konversazzjoni telefonika u qal illi Claudia Caruana, il-General Manager tas-socjetà konvenuta, kienet cemptet u qaltlu li s-socjetà konvenuta kellha zewg *marine VHF units* li ma kienux qed jircievu vapuri minn barra l-port u talbitu sabiex imorru jaraw għalfejn kienet qed tigi rriskonstrata din il-problema. Għalhekk huwa kien talabha biex tibghatlu email f'dan is-sens biex huma jkun jistghu johorgu *work order* kif kienet il-procedura tagħhom.¹⁰ Dwar din l-istess konversazzjoni Claudia Caruana tixhed illi meta hija kienet kellmet lil Eugenio Busuttil hija kienet qaltlu li riedu jaraw xi spejjez kien hemm biex l-apparat jissewwa u li kienet bghatet email f'dan is-sens fuq talba ta' l-istess Busuttil.¹¹ Sussegwenti għal din il-konversazzjoni telefonika kien hemm is-segwenti skambju elettroniku:

⁴ Ara l-email tas-27 ta' Marzu 2017 (*a fol. 22*).

⁵ Ara l-email mibghut mis-socjeta attrici (*a fol. 21*).

⁶ Ara l-affidavit ta' Claudia Caruana (*a fol. 48*).

⁷ Ara l-fattura datata 30 Marzu, 2017 (*a fol. 2*).

⁸ Ara x-xhieda ta' Eugenio Busuttil (*a fol. 19*).

⁹ Itta ufficjali numru 351/2018 (ezebita *a fol. 3*).

¹⁰ Ara x-xhieda ta' Eugenio Busuttil (*a foll. 15–16*).

¹¹ Ara l-affidavit ta' Claudia Caruana (*a fol. 46*).

Caruana bghatet is-segwent i email:

"Dear Eugenio,

Following our telephone conversation, the local transmission on channel 23 is received but when further away it is not being received.

We did a radio check and we heard ourselves. [...]"¹²

Busuttil irrisponda għal dan l-email b'dan il-mod:

"Dear Claudia,

Thank you for your below query/service attendance by phone.

We can attend to check the facilities VHF system.

Our works order: In-1703-0564 refers.

Earliest we can attend is Friday 24th a.m.

Should our present work schedule changes and can attend earlier, will let you know."¹³

Ma jidhirx illi kien hemm xi komunikazzjoni oħra bejn il-partijiet qabel ma s-socjetà attrici bghatet l-addetti tagħha fuq il-post biex issehh spezzjoni ta' l-apparat in kwistjoni, meta Busuttil kien cempel lil Caruana u kien qalilha illi minn dak li qalulu t-*technicians* kien hemm hsara estensiva u li kien ahjar li tinhareg kwotazzjoni.¹⁴ It-Tnejn ta' wara li t-*technicians* ta' l-attrici spezzjonaw dan l-apparat, u cioè fis-27 ta' Marzu, 2017, Eugenio Busuttil kien bagħat *email* iehor lil Caruana, li jaqra hekk:

"Good afternoon Claudia,

Kindly find attached a copy of the service report for work carried out as requested.

Both VHF trascievers tested, inspected and found as specified in the report. Follow-up service is required.

Meantime, we will be issuing our quotation for the required materials and final repairs."¹⁵

¹² Ara l-email ta' Claudia Caruana (a fol. 23).

¹³ Ara l-email ta' Eugenio Busuttil (a fol. 23).

¹⁴ Ara x-xhieda ta' Eugenio Busuttil (a fol. 17).

¹⁵ Ara l-email ta' Eugenio Busuttil (a fol. 22).

Dakinhar stess Caruana kien irrispondiet u qalet illi kienet ser tkun qed tistenna din il-kwotazzjoni,¹⁶ liema kwotazzjoni kienet intbghatet fit-30 ta' Marzu, 2017.¹⁷ Jirrizulta li s-socjetà konvenuta kienet baqghat ma kellmitx lis-socjetà attrici dwar din il-kwotazzjoni u ghalhekk is-socjetà attrici kienet harget fattura relattiva ghall-ispezzjoni li kienet saret fuq l-apparat fl-24 ta' Marzu, 2017,¹⁸ illi s-socjetà konvenuta kienet qalet li hija inaccettabbli ghax "...we were not made aware of them in advance" u l'ghaliex l-ammonti mitluba kienu ezorbitanti.¹⁹

It-Tribunal josserva illi minkejja n-nuqqas ta' qbil bejn il-partijiet rigward in-natura tax-xoghol li s-socjetà attrici giet ezattament inkarigata twettaq ghas-socjetà konvenuta, jirrizulta illi minn naha ta' l-attrici kien hemm ammissjoni li dakinhar ta' l-24 ta' Marzu, 2017 l-addetti/haddiema taghha kienu marru fuq il-post biex jaghmlu xoghol ta' spezzjoni fuq l-apparat u mhux xoghol ta' tiswija. Dan jidher car mill-email mibghut minn Lawrence Gialanze lil Claudia Caruana fejn jikteb hekk: "*It is correct to say that were asked to attend and check system due to failing to contact vessels outside port.*"²⁰ Ghalhekk l-impressjoni li s-socjetà attrici tipprova taghti f'dawn il-proceduri illi hija kienet giet inkarigata biex taghmel u tezegwi aktar minn spezzjoni fuq l-apparat tal-konvenuta ma ssibx korroborazzjoni mill-provi prodotti f'dawn il-proceduri.

Addizzjonalment, mill-aspett fattwali jirrizulta li x-xoghol li kien sar mis-socjetà attrici fl-24 ta' Marzu, 2017 ma kienx ta' tiswija izda ta' spezzjoni. Ghalkemm fuq is-service report gie indikat li x-xoghol li kien sar kien ta' "*repair*" u mhux ta' "*overhaul/inspection*", ix-xoghol kollu li sar mit-teknici tas-socjetà attrici jikkwalifika bhala xoghol ta' spezzjoni u mhux xoghol ta' tiswija, u dan stante illi fir-rapport ma tigi deskritta l-ebda tiswija li effettivament saret, izda biss xoghol ta' *testing* u r-rizultanzi ta' tali *testing*,²¹ li zgur ma jirraprezentax tiswija. Filfatt, anke fl-email mibghut minn Eugenio Busuttil ghan-nom ta' l-attrici jinghad illi l-VHF transceivers gew "*tested, inspected and found as specified in the report*" u mhux li saret xi tiswija fuqhom.²²

Mill-provi jirrizulta ukoll illi bejn il-partijiet qatt ma kien hemm qbil rigward il-prezz dovut mis-socjetà konvenuta ghall-ispezzjoni maghmula minn dik attrici fuq l-

¹⁶ Ara l-email ta' Claudia Caruana (a fol. 22).

¹⁷ Ara l-email ta' Eugenio Busuttil (a fol. 21).

¹⁸ Ara x-xhieda ta' Eugenio Busuttil (a fol. 19).

¹⁹ Ara l-email ta' Claudia Caruana (a fol. 38).

²⁰ Ara l-email ta' Lawrence Gialanze (a fol. 40).

²¹ Ara s-Service Report, mmarkat bhala 'Dok EB2' (a fol. 24).

²² Email datat 27 ta' Marzu, 2017 (a fol. 22).

apparat ta' dik ta' l-ewwel. Dan huwa partikolarment evidenti mill-email mibghut minn Lawrence Gialanze, fejn huwa stess kiteb hekk: *"Let us come back to the fact stated "Besides the fees charged, which were never made known to us in advance" your office never did ask for a quote to attend the 1st call, a quote was requested for the repairs deriving from the 1st inspection."*²³

Ghalhekk fil-fehma tat-Tribunal, qatt ma gie pperfezzjonat kuntratt bejn il-partijiet ghal dak li jikkoncerna l-prezz tas-servizz, l'ghaliex il-konvenuta qatt ma giet informata bil-prezz illi s-socjetà attrici kienet qed tippretendi ghall-ispezzjoni li kienet ser issir minnha u ghalhekk is-socjetà konvenuta qatt ma setghat taghti l-kunsens taghha li thallas ir-rati pretizi mis-socjetà attrici. Fin-nuqqas tal-*idem placitum consensus* tal-partijiet ma jistax jinghad illi inholoq bejn il-partijiet kuntratt permezz ta' liema s-socjetà konvenuta intrabtet li thallas lis-socjetà attrici s-somma li issa qed tigi pretiza f'dawn il-proceduri, ghalix huwa l-kunsens li johloq vinkolu legali bejn il-partijiet, u dan il-kunsens ma rrizultax f'dawn il-proceduri.²⁴

L-argument ta' l-attrici illi l-konvenuta kienet taf dwar ir-rati pretizi minnha ghalix kien hemm okkazzjonijiet ohra fejn kien sar xoghol simili huwa insostenibbli.

It-Tribunal jibda' billi josserva illi l-attrici prezentat fattura wahda biss,²⁵ li kienet inharget erba' snin qabel il-fattura in kwistjoni. Din giet ezibita bl-intiza biex l-attrici turi illi s-socjetà konvenuta kienet konsapevoli tar-rati taghha. Ghandu jkun evidenti illi fattura wahda zgur li m'hijiex bizzzejjed sabiex tirradika *pattern*, kif qed tadduci s-socjetà attrici, li jwassal ghal certu grad oggettiv ta' assunta konsapevolezza fil-parti avversarja. Barra minn hekk jidher illi din il-fattura kienet tirrelata ghal xoghol li sar a beneficciu tal-bastiment "Angelica An", u mix-xhieda in kontro-ezami ta' Claudia Caruana jirrizulta illi dawn il-fatturi kienu jghaddu dritt lid-dipartiment ta' l-accounts l'ghaliex kienu jirrigwardaw bastimenti li taghhom is-

²³ Ara l-email ta' Lawrence Gialanze (a fol. 39).

²⁴ Ara per ezempju s-sentenza tal-**Qorti ta' Kassazzjoni Civili** nru. 910 tat-18 ta' Jannar, 2005: *"Ai fini della configurabilità di un definitivo vincolo contrattuale è necessario che tra le parti sia raggiunta l'intesa su tutti gli elementi dell'accordo..."* Ara wkoll is-sentenza tal-istess Qorti nru. 3705 tad-29 ta' Marzu, 1995: *"L'accordo su alcuni punti essenziali del contratto non esaurisce la fase delle trattative; perché, al fine di porre in essere un definitivo vincolo contrattuale, è necessario che tra le parti sia raggiunta l'intesa sugli elementi, sia principali che secondari, dell'accordo, tranne il caso che le parti abbiano dimostrato di non volere subordinare la perfezione del contratto al successivo accordo su un determinato elemento complementare e sussidiario, nel qual caso, data la comune intenzione delle parti, basta, per la perfezione del contratto, che il consenso sia stato raggiunto sugli elementi essenziali del contratto stesso."*

²⁵ Ara 'Dok EB4' (a fol. 27).

socjetà konvenuta tkun biss qed tagixxi bhala *agent* u li hija ma tidholx fiha din il-kwistjoni tant illi qatt ma tara dawn il-fatturi.²⁶

Ghalhekk, fil-fehma tat-Tribunal is-socjetà attrici ma rnexxiliex tressaq prova sodisfacenti li meta Caruana accettat ghan-nom tas-socjetà konvenuta li s-socjetà attrici tmur taghmel spezzjoni fuq l-apparat in kwistjoni, is-socjetà konvenuta kienet konsapevoli tar-rati pretizi minnha meta jsir xoghol ta' spezzjoni. In vista ta' dan u tal-kunsiderazzjonijiet l-oħra precedenti, it-Tribunal huwa tal-fehma illi t-talba attrici għall-hlas ta' l-ammont ta' €920.40c m'hijjex meritevoli li tigi accettata.

Detto questo, it-Tribunal josserva illi huwa principju bazilari karpit fid-dritt li “omnis labor optat præmium”.²⁷ Tali massima tfisser illi x-xoghol prestat ghandu jigi rikompensat (“ogni fatica merita ricompensa”). Infatti, jinsab maghruf illi, “*Ma jista' qatt ikun dubitat in linea ta' principju illi sakemm il-prestazzjoni ma tkunx waħda gratuwita, min jippresta s-servizzi tiegħu taħt kwalsiasi forma, għall-vantaġġ ta' ħaddieħor, hu intitolat li jigi retribwit. Dan in omaġġ għall-principju illi omnia labor optat premium.*” (**Nicky Saliba v. Kunsill Lokali Nadur**, Appell Superjuri, 2 ta' Marzu, 2010). Ghal kull bwon fini, ara wkoll *in re Ann Downer v. Sue Caruana* (Prim'Awla, 26 ta' Novembru, 2018) u d-decizjoni tal-lum stess ta' dan it-Tribunal *in re Isaac Aquilina v. Carmen Zammit* (ref. nru. 572/2018).

Mis-Service Report (ezebit a fol. 24) jirrizulta li t-teknici mibghuta fuq il-post mill-attrici kienu ghamlu tlett (3) sghat xoghol, bejn 8:30am u 11:30am, u ma jidhirx li qed jigi kkontestat mill-konvenuta illi dawn it-teknici kienu effettivament ghamlu dan il-hin kollu jispezzjonaw l-apparat tas-socjetà konvenuta halli jiddentifikaw ir-raguni għalfejn is-socjetà konvenuta kienet qed tirriskontra l-problemi ilmentati minnha. Ghalhekk, fid-diskrezzjoni ekwittativa ta' dan it-Tribunal, u fuq bazi *arbitrio boni viri*, l-istess ihoss illi s-socjetà attrici ghandha tircievi l-ammont ta' tlett mitt ewro (€300.00c) għas-servizzi rezi minnha lis-socjetà konvenuta fl-24 ta' Marzu 2017, li magghom ghandha tizdied it-Taxxa fuq il-Valur Mizjud (i.e., €54.00c).

GHALDAQSTANT, it-Tribunal, jaqta' u jiddeciedi dan il-kaz billi, fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet maghmula hawn fuq u konsistentement magghom, jilqa' t-

²⁶ Ara x-xhieda in kontro-ezami ta' Claudia Caruana, waqt is-seduta tat-22 ta' Ottubru, 2019 (*a tergo* ta' fol. 72).

²⁷ Ara per eżempju *in re Improved Design Contractors v. Bellaviti & Improved Design Limited* (Prim'Awla, 15 ta' Lulju, 2004) u *in re Marina Galea v. Mario Galea* (Appell Superjuri, 31 ta' Jannar, 2019).

talba tas-socjetà attrici limitatament għall-ammont ta' tlett mitt ewro (€300.00c),²⁸ li magħhom għandha tizzied it-Taxxa fuq il-Valur Mizjud (i.e., €54.00c), bl-imghax annwu bir-rata ta' 8% dekkorribbli solament fuq l-ammont ta' €300.00c²⁹ dekkorribbli mid-data ta' din is-sentenza sad-data tal-hlas effettiv u finali.

L-ispejjez gudizzjarji marbuta ma' dawn il-proceduri minhabba n-natura tal-kaz, l-fatt li l-pretiza attrici ma gietx akkolta fl-ammont originarjament propost u b'applikazzjoni ta' l-Art. 10(1) tal-Kapitolu 380 tal-Ligijiet ta' Malta għandhom jibqghu bla taxxa bejn il-partijiet.

ft. Avv. DR. KEVIN CAMILLERI XUEREB
Gudikatur

ft. ADRIAN PACE
Deputat Registratur

²⁸ Fuq bazi ta' €100.00 (VAT eskluza) fis-sigħa (i.e., €100.00c X 3 sigħat = €300.00c).

²⁹ Peress li ma jistghux jghaddu imghaxijiet fuq l-ammont ta' import fiskali ta' €54.00c stante li huma bhala VAT.